

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

MATEŘSKÉ ŠKOLY PRO ZRAKOVĚ

POSTIŽENÉ

Minimální preventivní program vydala ředitelka školy Mgr. Jana Michalová s datem platnosti a účinnosti od 1. 9. 2023. Aktualizace programu bude probíhat průběžně. Obsah je vyvěšen na webu školy a na hlavním panelu na chodbě mateřské školy. Je otevřeným dokumentem i pro zájemce z řad veřejnosti.

Naše mateřská škola se specializuje především na děti s vadami zraku. Naší součástí je Speciálně pedagogické centrum. Zaměstnanci mateřské školy jsou speciální pedagogové MŠ, asistenti pedagoga, speciální pedagogové školského poradenského zařízení, psychologka, logopedka, fyzioterapeutka, a provozní zaměstnanci. Všichni zaměstnanci přistupují k dětem individuálně s laskavou důsledností, s ohledem na momentální situaci a jejich potřeby.

Metodický pokyn MŠMT:

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka-dítě, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Vhodné způsoby nápravy šikany:

- Rozhovor s dítětem, které ubližuje
 - pedagog využije opatření, která v MŠ fungují- individuální pohovor o pravidlech, která jsou v každé třídě
 - pedagog navrhuje a ukazuje dítěti adekvátní varianty v projevech chování
 - pedagog ocení a chválí i za snahu – někdy s časovým odstupem, ne ihned po konfliktu
- Zavedení ochranného režimu
 - přísnější dohled
 - oddělení oběti a útočníka
 - práce se skupinou – prostřednictvím motivačních příběhů, větší osvěta v rámci vzdělávání
- Rozhovor se zákonnými zástupci dítěte agresora
 - snaha o spolupráci s rodiči

K posouzení problematiky primární prevence sociálně patologických jevů slouží následující metody:

- monitoring klimatu tříd učitelkami (vstupní diagnostika, průběžné pozorování)
- rozhovory s dětmi a jejich zák. zástupci (třídní schůzky, průběžné individuální pohovory)
- spolupráce s odborníky (pracovníci PPP, SPC, SVP, OSPOD)

Důvodem nežádoucích projevů dětí v mateřské škole je odlišnost dítěte:

- fyzická
- inteligenční
- jazyková a komunikační neobratnost
- sociální a ekonomická stránka rodiny
- rasová odlišnost
- podpůrná opatření pro děti se specifickými potřebami

Možné projevy nežádoucího chování dětí v mateřské škole:

- vyčleňování z kolektivu
- fyzická agrese (kousání, bouchání, štípání)
- zesměšňování
- vysmívání se druhému
- krádeže
- lhaní
- destruktivní chování

Úkoly pedagogických pracovníků v rámci prevence sociálně patologických jevů:

- vytváření pravidel soužití v mateřské škole společně s dětmi
- vytváření příznivého a příjemného klimatu nejen ve třídě, ale i v celé škole
- vychovávat k toleranci, solidaritě, prosociálnímu chování
- vychovávat k tomu, aby se děti uměly podělit např. o hračku
- podporovat spolupráci mezi všemi dětmi
- zajistit podmínky pro to, aby se do činností zapojily všechny děti
- rozvíjet komunikační dovednosti
- posilovat a podporovat pozitivní vztahy, využívání pochval i za maličkosti (dětí s ADHD)
- naučit děti vzájemnému respektu vůči sobě samým, ale i vůči dospělým
- být kladným vzorem pro děti - učení nápodobou

Metody pro využití prevenci sociálně patologických jevů:

- komunikační kruh
- prostor pro vyjádření momentální nálady - kostka s emocemi
- motivační příběhy
- Emušáci
- Jak se domluvit s tygrem, Tygr dělá uáá
- prožitkové učení
- prosociální hry
- individuální pohovory s dětmi, které to potřebují, které ubližují, které jsou vyčleňovány
- individuální pohovory s rodiči
- vzdělávání pedagogických pracovníků
- exkurze u IZS nebo IZS v naší MŠ
- dopravní výchova

Komunikační kruh:

Dle momentálního stavu a klimatu ve třídě mají děti možnost vyjádřit své pocity prostřednictvím jakéhokoliv prožitého zážitku z domova. Děti nenutíme do mluvení, mají právo mlčet, nebo se vyjádřit později.

Další možnosti vyjádřit své emoce je emotivní kostka, kterou si děti posílají v komunitním kruhu. Mohou o ní promluvit, nebo jen ukáží na momentální emoci. Někdo říká důvod dané emoce, někdo ne.

Motivační příběhy a pedagogika F. Ketta:

Motivační příběhy využíváme pro následující řízenou činnost dle TVP, nebo před odpoledním odpočinkem, kdy v příběhu děláme pauzy pro to, abychom různé části mohli rozebrat, pohovořit si s dětmi. Tzv. filozofování a kladení otevřených otázek je cestou k rozvíjení fantazie, ale hlavně cestou k rozvíjení samostatného myšlení.

Další využití slouží při vytváření pravidel soužití v mateřské škole. Děti v naší mateřské škole mají někdy problém nosit brýle a okluze, které jsou nezbytné pro správné vidění. Proto využíváme i těchto příběhů.

Příběhy jsou nápomocné tomu, aby se děti mohly vyrovnávat se svým problémem, kterým může být např. strach ze tmy, ze spaní, atd. Prostřednictvím knih můžeme děti vést k zodpovědnému chování a schopnosti zodpovídat sami za sebe. Děti necháváme nést přirozený důsledek svého činu.

Příběhy mohou být nedokončené, děti spolupracují a vymýšlejí konec příběhu. Pokud děti vymýšlí příběh, který má záporný, nebo negativní průběh a konec, snažíme se je směřovat k pozitivnímu myšlení, ale striktně a nekompromisně nezasahujeme do jejich tvoření, spíše je vedeme pozitivně.

Využití literatury:

- Příběhy pomáhají s problémy (B. Badegruber, F. Pirkl)
- Tygr dělá uáá, Jak se domluvit s tygrem (Kops, Kopsová)
- Draka je lepší pozdravit aneb o etiketě (Krolupperová, Kratochvíl)
- Hurá do školky (J. Šandera)
- Co se děje v podpostelí (H. Lehečková)
- Madlenka a brejličky (L. Zemanová, M. Bergmannová)
- A pak se to stalo! (E. Stará)
- Farma paní Láry Fály (B. MacDonnald)

Emušáci

Emušáci jsou **knihy a hračky** určené k **rozvoji emoční a sociální inteligence u dětí**.

Hlavními hrdiny pohádek jsou žabák Ferda nebo opička Pája a její bráška František. Ferdu v knize provázejí jeho kamarádky mouchy, které představují jednotlivé emoce. Na Páju pak občas skočí blešky. Na hlavní hrdiny v pohádkách čekají různé situace, které jsou typické pro děti v předškolním a mladším školním věku.

Nejenom pohádky, ale především otázky a aktivity, které se věnují vždy jedné z emocí, umožňují dětem lépe poznat a pochopit své emoce i emoce ostatních.

- práce s knížkou je velmi jednoduchá, veškeré podklady k aktivitám a hrám nalezneme přímo u každé pohádky.
- otázky a náměty jsou po okrajích každé pohádky.
- aktivity, hraní rolí a náměty na scénky, které můžete hrát s plyšovým Ferdou nebo Pájou.
- děti si nacvičí zvládání emocí a situací v bezpečném prostředí.
- knihy vznikly ve spolupráci pedagogů, dětských psychologů a rodičů s dětmi.

V knize Ferda a jeho mouchy pracujeme s emocemi – **hněv, strach, osamocení, důvěra, žárlivost, zvědavost, smutek a radost**.

Je doporučeno číst vždy jen jeden příběh, aby děti měly dostatek času na zpracování té určité emoce.

Velkým přínosem pohádkové knížky Ferda a jeho mouchy je pro rodiče a děti jasné sdělení plyšové hračky, jak s takovými pocity zacházet a zároveň spolupráce rodičů a dětí, vzájemné sdílení příběhů, společné čtení i vzájemné porozumění příčin chování dítěte.

Individuální pohovory:

Konfliktní situace řešíme dle momentálního stavu a závažnosti problému. Pokud jde o běžnou slovní potyčku, která neobsahuje vulgarismy, děti si ji ve starším věku umí řešit samy, nebo s dopomocí dospělého.

Úkolem pedagoga je vycítit, kdy je nutný zásah z jeho strany, nebo kdy může nechat řešení konfliktu na dětech.

Vedeme děti k tomu, aby si řešili problémy sami. Děti znají pravidlo, že pusa je mocná a umí vyřešit vše, ruce jsou to pouze od pomáhání. Pokud někdo ublíží fyzicky, je třeba to přijít říct učitelce. Potom následuje individuální pohovor s dětmi, kterých se situace týká.

Pokud jde o náročnější konflikty (nezvladatelné chování, agrese, krádeže), řešíme situace individuálními pohovory s rodiči, se kterými si domluvíme schůzku.

Pokud to situace vyžaduje a zákonní zástupci souhlasí, spolupracujeme ještě s dalšími odborníky (PPP, psychologické vyšetření, neurologické vyšetření, SVP).

S rodiči a ostatními se domluvíme na dalších strategiích působení na dítě, které je pro něj prospěšné.

Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence:

Povinností pedagogů je se neustále vzdělávat, proto se zajímáme o semináře PaedDr. Zdeňka Martínka, PhDr. Jana Svobody, Marka Hermana, a jiných vynikajících odborníků, jejichž metody promítáme do vzdělávání našich dětí. Využíváme také literatury, která je nám nápomocná a užitečná:

- Agrese a agresivita (J. Svoboda)
- Najděte si svého marťana (M. Herman)
- Jsi tam, brácho (Herman, Halda)
- Zásobník prosociálních her (E. Svobodová, P. Waldaufová)

Dopravní výchova:

Na zahradě MŠ je nakresleno dopravní hřiště, kde pedagogové i děti dbají na to, aby jezdili na odrážedlech a jízdnicích kolech dle pravidel silničního provozu.

Prosociální hry:

Zařazujeme tyto hry v každé činnosti, která to umožňuje. Např. při ranních cvičeních, kdy děti při honičce nevypadávají, ale zachraňují druhé, nemizí děti ze hry, ale mizí domečky a děti nesmí nechat nikoho bez domečku, stačí, aby se sebe dotýkali.

Tyto činnosti vedou velmi pozitivně k tomu, že se zde chytí za ruce i děti, které spolu např. nechtějí chodit za ruku na vycházce, nebo vedle něj sedět. V zápalu hry tyto projevy vymizí.

V naší mateřské škole soutěživé hry využíváme pouze výjimečně, pokud ano, úkolem pedagoga je děti na variantu prohry připravit a seznámit je s tím, že se vlastně nic neděje, důležité je činnost si užít a mít z ní radost, i když zrovna nevítězím.

Nikdy nezapomínáme na to, že kde má svoboda končit tam, kde začíná svoboda toho druhého a také naopak.